

Aan:
de leden van de Statencommissie
Milieu, Water en Groen

(i.a.a. de overige statenleden)

I-stuk (ingekomen stuk)

Assen, 23 mei 2001

Ons kenmerk 20/6.25/2001004320

Behandeld door mevrouw W. Meins (0592) 365840

Onderwerp: Rapport Terugneembare berging, een begaanbaar pad? van de
Commissie Opberging Radioactief Afval

Geachte commissieleden,

Graag willen wij u van het volgende op de hoogte stellen.

De minister van economische zaken heeft in februari het rapport Terugneembare berging, een begaanbaar pad? (ter inzage in de leeskamer) van de Commissie Opberging Radioactief Afval (CORA) ter kennisneming aangeboden aan de Tweede Kamer. Wij hebben kennisgenomen van de conclusies en aanbevelingen in dit rapport. De Beleidscommissie Integraal Landelijk Onderzoek Nucleair Afval (ILONA) zal de komende maanden een advies over het rapport uitbrengen aan de minister van economische zaken. De regering zal dan een standpunt formuleren over het CORA-rapport en dat mededelen aan de Tweede Kamer.

Alhoewel officieel in dit traject geen rol is toegekend aan provincies, hebben wij de regering en de voorzitter van de commissie ILONA een brief gestuurd om de Drentse reactie op het CORA-rapport onder de aandacht te brengen. Een afschrift van die brieven is voor u ter informatie bijgevoegd. Het rapport is weer een mijlpaal in het onderzoek naar opslag van radioactief afval. Het is een geschikt moment om nogmaals bij de regering onder de aandacht te brengen wat het Drentse standpunt in dezen is.

Aanleiding voor het CORA-onderzoek was het regeringsstandpunt uit 1993 dat berging van hoog-toxisch afval (waaronder radioactief afval) in de diepe ondergrond alleen is toegestaan als het afval gedurende langere tijd kan worden teruggenomen.

Het CORA-onderzoek (uitgevoerd van 1996-2000) is gericht op drie mogelijkheden voor terugneembare berging: langdurig bovengronds, ondergronds in steenzoutformaties en ondergronds in diepgelegen kleilagen. Het is niet-locatiespecifiek onderzoek, gericht op de technische uitvoerbaarheid van terugneembare berging.

Conclusie van het rapport is dat voor geen van de drie opties problemen naar voren zijn gekomen die de technische uitvoering in de weg zouden kunnen staan. De CORA vindt ondergrondse berging op den duur noodzakelijk. Uit het rapport kan geconcludeerd worden dat de CORA een voorkeur heeft voor berging van afval in zoutformaties. Berging in steenzout heeft uiteindelijk een goede barrièrewerking vanwege de natuurlijke neiging van zout om, bij ontbrekend onderhoud, ruimten langzaam dicht te drukken en het afval in te sluiten. Dit leidt uiteindelijk, ook bij verwaarlozing van de berging, tot een passief-veilige opbergsituatie. Geconcludeerd wordt dat een goede berging in klei ook haalbaar lijkt, maar volgens de CORA is de kennis over eigenschappen van diepgelegen kleilagen beperkt en de kosten van berging van afval in kleilagen zullen waarschijnlijk hoger zijn dan die in zoutformaties. Volgens de huidige inzichten kan terugneembaarheid alleen gegarandeerd worden voor enkele honderden jaren.

Bovengrondse opslag wint het van ondergrondse berging wat betreft de permanente eenvoud van de terugneemoperatie en de kosten. Deze optie vormt volgens de CORA geen definitieve oplossing voor het afval vanwege een beperkt multi-barrière systeem (combinatie van kunstmatige en natuurlijke barrières) en het ontbreken van een "fail-safe" waarborg, die wel door ondergrondse berging in zout of klei wordt gerealiseerd. Fail-safe wil zeggen: als de menselijke controle over de berging verloren mocht gaan, dient de berging onder invloed van natuurlijke processen uiteindelijk in een passief-veilige situatie terecht te komen. Bij bewezen geschiktheid en acceptatie van ondergrondse berging zal er volgens de CORA waarschijnlijk sprake zijn van een kortere of langere periode van bovengrondse opslag (50-100 jaar bij de Centrale Organisatie voor Radioactief Afval in Borsele), gevolgd door terugneembare ondergrondse berging. De periode van bovengrondse opslag moet volgens de CORA in ieder geval lang genoeg zijn om door middel van voortgaand onderzoek de eventuele aanleg en inrichting van een ondergrondse berging te kunnen voorbereiden. Aan het eind van die periode kan een keuze worden gemaakt tussen blijvende opslag bovengronds of ondergrondse berging in zout of klei.

De CORA beveelt aan het onderzoek van de technische en maatschappelijke aspecten van terugneembare berging van radioactief afval voort te zetten, in samenwerking met het buitenland. Er wordt aangegeven dat er onder andere in-situ-experimenten in ondergrondse laboratoria (proefboringen) moeten plaatsvinden om in een werkelijke opbergsituatie het gedrag van zout en klei te bestuderen. Er wordt aangegeven dat moet worden aangesloten bij bestaande buitenlandse in-situ-experimenten, omdat deze in Nederland op dit moment niet zijn toegestaan. Op termijn zal de provincie Drenthe wellicht te maken krijgen met het verzoek om door middel van proefboringen gegevens te verzamelen op specifieke locaties in Drenthe.

Gezien het Drentse verbod op dergelijke proefboringen hebben wij de al eerder genoemde brieven aan de regering en de voorzitter van de Commissie ILONA gestuurd. Ook in onze reactie (oktober 2000) op de brief van de minister van VROM over het Provinciaal omgevingsplan Drenthe hebben wij bij de minister van VROM het Drentse standpunt over proefboringen en opslag van afval in de diepe ondergrond onder de aandacht gebracht.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

H. Rappa-Velt, griffier

A.L. ter Beek, voorzitter

Bijlage(n):
as.coll.

Aan:
de Raad van Ministers
t.a.v. de secretaris van de Ministerraad
Ministerie van Algemene Zaken
Postbus 20001
2500 EA 's-GRAVENHAGE

2 5 0 0 E A 2 0 0 0 1

Assen, 23 mei 2001
Ons kenmerk 20/6.25/2001004320
Behandeld door mevrouw W. Meins (0592) 365840
Onderwerp: Rapport Terugneembare berging, een begaanbaar pad? van de
Commissie Opberging Radioactief Afval

Geachte secretaris,

Bij brief van 5 april 2001 heeft de Commissie Opberging Radioactief Afval (CORA) ons college haar eindrapport Terugneembare berging, een begaanbaar pad? ter informatie aangeboden. Het bevreemdt ons dat wij pas in zo'n laat stadium op de hoogte worden gebracht van dit eindrapport en dat de provincies niet de gelegenheid krijgen er officieel op te reageren. De minister van economische zaken heeft immers het rapport al in februari ter kennisneming aangeboden aan de Tweede Kamer. Aansluitend werd ons college direct geconfronteerd van verschillende kanten met verontruste reacties van burgers en pers, terwijl wij nog niet van de inhoud van het eindrapport op de hoogte waren gesteld. Als direct betrokken provincies had het in de rede gelegen ons te vragen een reactie uit te brengen.

Inmiddels hebben wij kennisgenomen van de conclusies en aanbevelingen in dit rapport. Volgens onze informatie zal de Beleidscommissie Integraal Landelijk Onderzoek Nucleair Afval (ILONA) de komende maanden een advies over het rapport uitbrengen aan de minister van economische zaken, waarna de regering een standpunt zal formuleren over het CORA-rapport. Alhoewel officieel in dit traject kennelijk geen rol is toegekend aan provincies, hechten wij eraan u in deze brief op de hoogte te brengen van onze reactie op dit eindrapport.

Conclusie van het rapport is dat voor geen van de drie opties (langdurig bovengronds, ondergronds in steenzoutformaties en ondergronds in diepgelegen klei-lagen) problemen naar voren zijn gekomen die de technische uitvoering in de weg zouden kunnen staan. Op den duur is ondergrondse berging volgens de CORA noodzakelijk. De periode van bovengrondse opslag moet volgens de CORA in ieder geval lang genoeg zijn om door middel van voortgaand onderzoek de eventuele aanleg en inrichting van een ondergrondse berging te kunnen voorbereiden.

Eén van de aanbevelingen in het rapport is dat er in-situ-experimenten in ondergrondse laboratoria moeten plaatsvinden om in een werkelijke opbergsituatie het gedrag van zout en klei te bestuderen. Er wordt aangegeven dat moet worden aangesloten bij bestaande buitenlandse in-situ-experimenten, omdat deze in Nederland op dit moment niet zijn toegestaan.

De provincie Drenthe heeft al jaren het beleid dat in de diepe ondergrond geen afvalstoffen mogen worden opgeslagen. In het kader van de brede maatschappelijke discussie over opslag van radioactief afval in de diepe ondergrond, is dit standpunt al expliciet medegedeeld aan de rijksoverheid. In de loop der jaren is uit de reacties bij het verschijnen van de diverse berichten en rapporten rondom onderzoek naar de wijze van opslag van radioactief afval gebleken dat dit standpunt in Drenthe (en niet alleen daar) breed wordt gedragen. Proefboringen om te onderzoeken of de diepe ondergrond van Drenthe geschikt is voor de opslag van afvalstoffen, worden uiteraard eveneens afgewezen. Gezien deze principiële afwijzing van opslag van afvalstoffen in de diepe ondergrond, zal de provincie Drenthe zich met alle haar ter beschikking staande middelen verzetten tegen activiteiten die onderzoek, voorbereiding tot c.q. opslag van afvalstoffen in de diepe ondergrond tot doel hebben. De provincie Drenthe verleent derhalve ambtelijk noch bestuurlijk medewerking aan technisch-inhoudelijke discussies over mogelijke opslag van afvalstoffen in de diepe ondergrond. Het CORA-eindrapport vormt voor ons college geen reden ons standpunt te herzien.

In het Provinciaal omgevingsplan Drenthe staat hierover dan ook: "Het opslaan van afvalstoffen in de diepe ondergrond van de provincie Drenthe is niet toegestaan. Proefboringen om te onderzoeken of de diepe ondergrond van Drenthe geschikt is voor de opslag van afvalstoffen, zijn verboden."

De Provinciale milieuverordening Drenthe vermeldt over dit onderwerp: "Het is verboden op of in de bodem mechanische ingrepen dieper dan 2 meter beneden het maaiveld te verrichten voorzover deze bestaan uit het doen van seismisch onderzoek onderscheidenlijk het verrichten van (proef)boringen met als doel de berging van radioactieve of gevaarlijke afvalstoffen in de diepe ondergrond."

Wij gaan ervan uit dat wij u hiermee ons standpunt terzake voldoende duidelijk hebben verwoord.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

H. Rappa-Velt, griffier

A.L. ter Beek, voorzitter

as\coll.

Aan:
de voorzitter van de Commissie ILONA
t.a.v. de heer J.W. Weehuizen
p/a Ministerie van Economische Zaken
Postbus 20101
2500 EC 's-GRAVENHAGE

2 5 0 0 E C 2 0 1 0 1

Assen, 23 mei 2001
Ons kenmerk 20/6.25/2001004320
Behandeld door mevrouw W. Meins (0592) 365840
Onderwerp: Rapport Terugneembare berging, een begaanbaar pad? van de
Commissie Opberging Radioactief Afval

Geachte heer Weehuizen,

Bij brief van 5 april 2001 heeft de Commissie Opberging Radioactief Afval (CORA) ons college haar eindrapport Terugneembare berging, een begaanbaar pad? ter informatie aangeboden. Het bevreemdt ons dat wij pas in zo'n laat stadium op de hoogte worden gebracht van dit eindrapport en dat de provincies niet de gelegenheid krijgen er officieel op te reageren. De minister van economische zaken heeft immers het rapport al in februari ter kennisneming aangeboden aan de Tweede Kamer. Aansluitend werd ons college direct geconfronteerd van verschillende kanten met verontruste reacties van burgers en pers, terwijl wij nog niet van de inhoud van het eindrapport op de hoogte waren gesteld. Als direct betrokken provincies had het in de rede gelegen ons te vragen een reactie uit te brengen.

Inmiddels hebben wij kennisgenomen van de conclusies en aanbevelingen in dit rapport. Volgens onze informatie zal uw beleidscommissie de komende maanden een advies over het rapport uitbrengen aan de minister van economische zaken, waarna de regering een standpunt zal formuleren over het CORA-rapport. Alhoewel officieel in dit traject kennelijk geen rol is toegekend aan provincies, hechten wij eraan u in deze brief op de hoogte te brengen van onze reactie op dit eindrapport.

Conclusie van het rapport is dat voor geen van de drie opties (langdurig bovengronds, ondergronds in steenzoutformaties en ondergronds in diepgelegen klei-lagen) problemen naar voren zijn gekomen die de technische uitvoering in de weg zouden kunnen staan. Op den duur is ondergrondse berging volgens de CORA noodzakelijk. De periode van bovengrondse opslag moet volgens de CORA in ieder geval lang genoeg zijn om door middel van voortgaand onderzoek de eventuele aanleg en inrichting van een ondergrondse berging te kunnen voorbereiden.

Eén van de aanbevelingen in het rapport is dat er in-situ-experimenten in ondergrondse laboratoria moeten plaatsvinden om in een werkelijke opbergsituatie het gedrag van zout en klei te bestuderen. Er wordt aangegeven dat moet worden aangesloten bij bestaande buitenlandse in-situ-experimenten, omdat deze in Nederland op dit moment niet zijn toegestaan.

De provincie Drenthe heeft al jaren het beleid dat in de diepe ondergrond geen afvalstoffen mogen worden opgeslagen. In het kader van de brede maatschappelijke discussie over opslag van radioactief afval in de diepe ondergrond, is dit standpunt al expliciet medegedeeld aan de rijksoverheid. In de loop der jaren is uit de reacties bij het verschijnen van de diverse berichten en rapporten rondom onderzoek naar de wijze van opslag van radioactief afval gebleken dat dit standpunt in Drenthe (en niet alleen daar) breed wordt gedragen. Proefboringen om te onderzoeken of de diepe ondergrond van Drenthe geschikt is voor de opslag van afvalstoffen, worden uiteraard eveneens afgewezen. Gezien deze principiële afwijzing van opslag van afvalstoffen in de diepe ondergrond, zal de provincie Drenthe zich met alle haar ter beschikking staande middelen verzetten tegen activiteiten die onderzoek, voorbereiding tot c.q. opslag van afvalstoffen in de diepe ondergrond tot doel hebben. De provincie Drenthe verleent derhalve ambtelijk noch bestuurlijk medewerking aan technisch-inhoudelijke discussies over mogelijke opslag van afvalstoffen in de diepe ondergrond. Het CORA-eindrapport vormt voor ons college geen reden ons standpunt te herzien.

In het Provinciaal omgevingsplan Drenthe staat hierover dan ook: "Het opslaan van afvalstoffen in de diepe ondergrond van de provincie Drenthe is niet toegestaan. Proefboringen om te onderzoeken of de diepe ondergrond van Drenthe geschikt is voor de opslag van afvalstoffen, zijn verboden."

De Provinciale milieuverordening Drenthe vermeldt over dit onderwerp: "Het is verboden op of in de bodem mechanische ingrepen dieper dan 2 meter beneden het maaiveld te verrichten voorzover deze bestaan uit het doen van seismisch onderzoek onderscheidenlijk het verrichten van (proef)boringen met als doel de berging van radioactieve of gevaarlijke afvalstoffen in de diepe ondergrond."

Wij gaan ervan uit dat wij u hiermee ons standpunt terzake voldoende duidelijk hebben verwoord.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

H. Rappa-Velt, griffier

A.L. ter Beek, voorzitter

as.coll.